

Sygn. akt III KK 362/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zdzisława Brodzisza
w sprawie S. C.

w przedmiocie zmiany kary pozbawienia wolności

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 marca 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 28 maja 2014 r., utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego
w G.

z dnia 28 marca 2014 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G. w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

S. C. wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie o
sygn. ... 140/13 został uznany za winnego tego że:

I - w okresie od 19 do 22 października 2012 r. w K. i G., w krótkich
odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, zabrał w celu
przywłaszczenia 12 paczek kawy m-ki MK Cafe i 17 past do zębów m-ki Sensodyne
w tym:

- w dniu 19 października 2012 r. w K. zabrał w celu przywłaszczenia 12 paczek kawy MK Cafe o wartości 119,88 zł,

- w dniu 22 października 2012 r. w G. zabrał w celu przywłaszczenia 17 past do zębów m-ki Sensodyne o wartości 204 zł,

tj. mienie o łącznej wartości 323,88 zł czym działał na szkodę J. M. P. S.A. przy czym zarzucanego czynu dopuścił w warunkach powrotu do przestępstwa

tj. popełnienia czynu z art. 278§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k.

II - w okresie od 11 do 13 września 2012 r. w G., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, zabrał w celu przywłaszczenia 24 paczki kawy m-ki MC Cafe w tym:

- w dniu 11 września 2012 r. w G. zabrał w celu przywłaszczenia 12 paczek kawy m-ki MC Cafe o wartości 131 zł,

- w dniu 13 września 2012 r. w G. zabrał w celu przywłaszczenia 12 paczek kawy m-ki MC Cafe o wartości 131 zł,

tj. mienie o łącznej wartości 262 zł, czym działał na szkodę J. M. P. S.A. przy czym zarzucanego czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa,

tj. popełnienia czynu z art. 278§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k.

Za czyny opisane w pkt I i II, przyjmując, że stanowią one ciąg przestępstw, przy zastosowaniu art. 91§1 k.k., sąd wymierzył na podstawie art. 278§1 k.k. kary roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 20 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

Wyrok uprawomocnił się nie będąc zaskarżony przez żadną ze stron.

W dniu 29 stycznia 2014r. skazany zwrócił się z wnioskiem do Sądu Rejonowego w G. o weryfikację wyroku z dnia 2 sierpnia 2013 r. pod kątem zmiany orzeczonych kar pozbawienia wolności w trybie art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013. 1247).

Postanowieniem z dnia 28 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w G. nie uwzględnił tego wniosku.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył skazany podnosząc, że zaskarżona decyzja wydana została „z obrazą przepisów prawa oraz po nietrafnej ocenie sprawy”.

Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie ... 520/14 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Orzeczenie to zaskarżone zostało kasacją Prokuratora Generalnego wniesioną na korzyść skazanego, w której podniesiono zarzut:

- rażącego i mającego wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa procesowego - art. 433§1 k.p.k. w zw. z art. 457§3 k.p.k. i art. 440 k.p.k. polegającego na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy rażąco niesprawiedliwego postanowienia sądu I instancji, wydanego z naruszeniem przepisów prawa materialnego, a to art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013r., poz. 1247), poprzez jego niezastosowanie.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut podniesiony w kasacji został w niej prawidłowo opisany, choć ewentualne zastrzeżenia może budzić poprawność wskazania jako naruszonych przepisów art. 433§1 k.p.k. i art. 440 k.p.k. Można bowiem uznać, że skazany w swym zażaleniu podniósł zarzut obrazy prawa materialnego, skoro wskazał w nim, iż wydając zaskarżone postanowienie Sąd Rejonowy uczynił to „z obrazą przepisów prawa oraz po nietrafnej ocenie sprawy”. W tym układzie trafny zarzut kasacji powinien wskazywać jako naruszony art. 433§2 k.p.k. Ponieważ jednak treść zażalenia skazanego nie jest całkowicie jasna, to należy przyjąć, że interpretacja, której w tym zakresie dokonał autor kasacji jest również uprawniona. Skoro zatem, jak przyjął skarżący, zarzut obrazy prawa materialnego nie został wprost postawiony w zażaleniu skazanego, Sąd Odwoławczy powinien go dostrzec z urzędu, czym obraził art. 440 k.p.k.

W przedmiotowej sprawie rzeczywiście doszło do niezasadnego niezastosowania art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. Zgodnie bowiem z

powołanym przepisem, jeżeli według ustawy nowelizacyjnej czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie, orzeczona kara podlegająca wykonaniu ulega zamianie na karę aresztu w wysokości równej górnej granicy ustawowego zagrożenia za taki czyn.

Całkowicie nieuprawnione jest twierdzenie Sądu Rejonowego, że art. 50 cytowanej ustawy „dotyczy jedynie kar orzeczonych za pojedyncze przestępstwo, a nie za ciąg przestępstw”. Pogląd ten w uzasadnieniu swego postanowienia bezkrytycznie powtórzył Sąd Okręgowy. Przypomnieć zatem wypada, że bezsprzecznie przecież podstawą do utworzenia ciągu przestępstw jest uznanie, iż skazany dopuścił się każdego z osobno przypisanych mu przestępstw. Ciąg przestępstw, jako instytucję prawa materialnego, z wszystkimi tego konsekwencjami, należy natomiast sytuować w systemie prawnym, widząc analogię pomiędzy nim, a karą łączną – wynika to choćby wprost z umieszczenia obu tych instytucji w jednym rozdziale Kodeksu karnego.

Zgodnie z brzmieniem art. 50 ustawy nowelizacyjnej, przepis ten ma zastosowanie wówczas, gdy – „według niniejszej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie”. Przepis zatem wprost odsyła do czynów będących w poprzednim stanie prawnym przestępstwami, a które po 9 listopada 2013r. – data wejścia w życie art. 50 ustawy nowelizującej – stały się wykroczeniami. Najpierw zatem sąd obowiązany jest ustalić, czy w świetle nowo obowiązujących przepisów czyn kwalifikowany dotąd jako przestępstwo po 9 listopada 2013r. stałby się wykroczeniem. Kolejnym zaś etapem będzie ustalenie, czy orzeczona kara podlega nadal wykonaniu. Jeżeli te dwa warunki zostały spełnione, sąd winien przystąpić do kontrawencjonalizacji kary w sposób przewidziany przez art. 50 cytowanej wyżej ustawy, a więc zamienić ją na *„karę aresztu w wysokości równej górnej granicy ustawowego zagrożenia za taki czyn, a jeżeli ustawa nie przewiduje za ten czyn kary aresztu, na karę ograniczenia wolności lub grzywny, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie od 10 do 250 zł i nie przekraczając górnej granicy tego rodzaju kary przewidzianej za ten czyn”*.

Dla przystąpienia, w trybie art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013r. poz. 1247), do zmiany wymierzonej kary (jej kontrawencjonalizacji) nie ma jakiegokolwiek znaczenia to, czy skazania za poszczególne przestępstwa zostały objęte jedną karą orzeczoną za ciąg przestępstw, czy też kara łączną, a dopatrywanie się takiego ograniczenia w tekście ustawy z dnia 27 września 2013 r. nie jest w najmniejszym stopniu uprawnione. W istocie też Sądy obu instancji nie przedstawiają argumentów w tym zakresie na poparcie swoich twierdzeń. Za taki argument nie może wszak być potraktowane stwierdzenie o braku uregulowania w ustawie nowelizacyjnej instytucji ciągu przestępstw. Raz jeszcze bowiem wypada zauważyć, że na ciąg przestępstw zawsze składają się pojedyncze przestępstwa, których popełnienie sprawcy zostało przypisane. To, że wymierzono za taki ciąg jedną karę (podobnie jak przy karze łącznej), w żaden sposób nie zmienia charakteru tych przestępstw. Natomiast obowiązek stosowania dyspozycji art. 50 ustawy nowelizacyjnej, jako przepisu o charakterze materialnoprawnym – z istoty swojej – ma charakter bezwzględny. Trudno też znaleźć logiczne uzasadnienie dla rozumowania, że sprawca który popełnił przestępstwa, pozostające w zbiegu pozwalającym na orzeczenie kary łącznej mógłby skorzystać z dobrodziejstwa wynikającego z art. 50 ustawy nowelizacyjnej, a sprawca, który dopuścił się podobnych czynów, ale tworzących ciąg przestępstw, prawa tego byłby pozbawiony. Stwierdzić zatem należy, że tak jak rozwiązaniu w tych warunkach uległaby kara łączna, tak stanie się i z ciągiem przestępstw, ponieważ, co prawda przypisane czyny nie przestaną być przestępstwami, ale za każdy z nich sąd musi wymierzyć nową karę, jak za wykroczenie.

Bezsprzecznie ustawa nowelizacyjna nie wskazuje wprost, jak winien zachować się sąd dokonujący kontrawencjonalizacji kary wymierzonej za ciąg przestępstw, jednak mając na uwadze, że w sytuacji takiej dochodzi do ukarania za dwa lub więcej przestępstw, za które wymierzyć należy kary jak za wykroczenia, zasadę taką można odnaleźć w art. 9§2 k.w.

Nie może również budzić wątpliwości, że skoro postanowienie Sądu Okręgowego w G. z dnia 28 maja 2014r. w sprawie V Kz .../14 zakończyło

postępowanie w przedmiocie rozpoznania wniosku o zastosowanie przepisów ustawy z dnia 27 września 2013 r. trwale kształtując warunki odpowiedzialności karnej skazanego, to możliwe jest zaskarżenie go w drodze kasacji przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 521§1 k.p.k.

Przy kolejnym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien ponownie rozpoznać wniesione przez skazanego zażalenie, czyniąc to w zgodzie z dyspozycją art. 433§2 k.p.k. i 440 k.p.k., a także mając na uwadze przedstawione wyżej rozważania Sądu Najwyższego.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.